

Řehole a život

Leden 2011

Stejně tak se absolutně varujte veřejných her a představení, jež jsou zakázané a pohoršlivé, abyste na konci života šťastně přijali od Pána palmu věčné slávy. (Řehole TOM IV,12)

Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrvi je a odhod' pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla...

(Mt 5,29-30)

Řehole pro laické věřící z Řádu nejmenších obsahuje etickou osnovu založenou na evangelijním radikalismu.

Ježíš v horském kázání vybízí učedníka skrze drsný obraz tělesného zmrzačení, aby od sebe odvrhl jakoukoli věc, osobu či situaci, byť sebevíc důležitou (jako jsou oko nebo kterýkoli jiný úd těla), která vzdaluje od společenství s Bohem.

Z tohoto důvodu, v dynamice vztahu se světem, obnoveným úplným přilnutím k Bohu, terciář vidí, jak se před ním vytrácejí typicky „světské“ zájmy kvůli soustředění se na skutečné životní hodnoty.

Mohlo by se to zdát samozřejmé, ale první starostí „nejmenšího“ má být právě ono vyhýbání se pokušením světa, tj. mentalitě, módám, návykům, které vzdalují od Boha, které odvádějí pozornost od dosažení plného společenství s Ním, které bylo označeno na začátku Řehole jako jediné štěstí, jako předzvěst věčného života.

Musí tedy odmítnout ta jednání, která se týkají uspokojování materiálních zájmů, potěšení, marnosti, pýchy, a která tudíž mají svůj základ v „já“ (ego) člověka, spíše než aby podporovaly vztah s absolutním TY, které je Bůh.

Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrvi je a odhod' pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla...

(Mt 5,29-30)

V perspektivě evangelia tedy mají být dešifrovány předpisy Řehole obsažené v kap. IV, která zvláštním způsobem předkládá obsah kajícího a postního života nabízeného nejmenšímu, který zůstává ve světě.

Výslovný zákaz hostin, s výjimkou rodinných oslav (shromáždění), představuje pozvání k bdění nad těmi společenskými příležitostmi, které, pod rouškou počestnosti, jsou skutečnou hrozbou pro posvátnost křesťanské cesty.

Ohledně toho P. Giry říká: Velmi rozumně vám náš blahoslavený Otec zakazuje zúčastňovat se oslav, protože jsou rovněž příležitostmi, v nichž střídmost, skromnost, zdrženlivost, láska k bližnímu a dokonce i úcta k Bohu často smutně ztroskotají. Jedním slovem, odtud se nenavracíme téměř nikdy takoví, jací jsme byli při odchodu tam. A dodává, co se týká zákazu „zakázaných a pohoršlivých představení“,... náš blahoslavený Otec vám nenařizuje pouze zdržovat se pohoršlivých her, jako jsou průvody masek a tance, ale i zakázaných her, jako jsou karty, kostky

a další jim podobné, kde náhoda je závažnější než důvtip; nakonec představení, jakkoli počestná se zdají, protože nejsou přiměřená serióznosti duchovní osoby, která vyznává, že zemřela světu.

Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrvi je a odhod' pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla...

(Mt 5,29-30)

Učení shrnuté v Řeholi tedy navrhuje střídmy životní styl, tj. zaměřený na to podstatné, nicméně nevykresluje postavu křesťanského fanatika, odtrženého od sociálního kontextu, ve kterém žije a pracuje.

Je to vklad do hry (sázka), který dává za pravdu existenčnímu zaměření tak radikálnímu. Jestliže se „nejmenší“ rozhodl (vybral) již nepatřit světu, ale neustále se obracet (činit pokání), tj. směřovat celým svým bytím k Bohu, nezbyvá mu než nasazovat se vážně v odstraňování všech překážek, které se mu staví do cesty k Tomu, od nějž očekává nepomíjivou palmu věčné slávy.

Stále čteme u P. Giryho: Celé učení tohoto článku je znamenité: vsutku, zatímco na jedné straně vyžaduje velký odstup od pozemských věcí, na straně druhé nabízí silné motivace k práci v tomto směru a nesmírně velkou odměnu pro ty, kteří pohrdli světem a o nic jiného se již nebudou starat než jak se zalíbit Bohu.

Řehole tedy ve své radikalitě navrhuje „nejmenšímu“, který žije ve světě, na základě jeho nepatření do světa, odepřít si záliby a uspokojení, kterých užívá svět.

Výčet „radostí“ světa, vycházející z dobové kultury, nás nenutí k výraznému interpretačnímu úsilí pro svou aktualizaci, neboť je velmi zřejmé, že i dnes zábavy, hry, oslavy, poskytující velký prostor mravně nedůstojnému chování, zaplňují jestliže ne právě náš každodenní život, tak zajisté rubriky a stránky magazínů, a odhalují nablýskaný a duchaprázdný svět, schopný přitahovat a okouzlovat, podbízejí se jako symbol bezstarostnosti a štěstí.

Bohužel jsme svědky zcela skrytého morálního úpadku, který se nyní stává obtížně napadnutelný, zejména když přichází z vyšších společenských vrstev a tříd, zvláště těch majetných.

S námahou se zdvihají hlasy, které volají na poušti, aby pranýřovaly nemorálnost, vrozené zneužívání moci v používání druhých jako nástrojů k uspokojení svých zájmů, komercializaci sexu, znehodnocování krásy a důstojnosti muže a ženy a především těch nejmenších.

Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrvi je a odhod' pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla...

(Mt 5,29-30)

„Nejmenším“ laikům se proto doporučuje především kritická schopnost, která s sebou nese odvahu k veřejnému odsouzení.

Terciářům své doby P. Giry radil: Proto toho všeho se musíte z lásky k Bohu zříci, abyste se mohli stát hodnými božských útěch, jejichž okoušení i na pouhý okamžik je nesrovnatelně cennější (prospěšnější) než tisíce let nízkých a smyslných potěšení.

Ale vyhybat se tomuto světskému smýšlení neznamená pouze osobně se neúčastnit společenských příležitostí pochybné morálky. To by bylo je příliš málo.

Znamená to mít odvahu ke kritice, mít sílu odsoudit zdvořilým projevem vlastního názoru nemravnost, mravní rozmařilost, úpadek hodnot, kterých jsme svědky.

Vyžaduje se po nás vést dialog s muži a ženami, s nimiž se stýkáme v našem každodenním životě, musíme mluvit a nemlčet, navracet hodnotu zdravým chováním, respektujícím důstojnost člověka, a otevřeně odsuzovat kulturní deviace, které nyní rozvracejí systém hodnot a ovlivňují chováním mnohých.

Naše radikalita tedy musí vést k důslednému svědectví, k obžalobě, která by byla podepřená silou důsledného života ve shodě s evangeliem, které vyznáváme, života, který vychází z osobního odříkání, draze zaplaceného.

Toto je svědectví, toto je naše mučednictví.

Řehole slibuje „nepomíjivou palmu“ věčné slávy, odvolává se právě na symbol mučedníků, vyznavačů víry, těch, kteří nabídli svůj život pro zvěstování, ono evangelijní, které nemůže být nikdy vlažné, protože se zakládá na Slově ostřejším než dvousečný meč, proniká až na rozhraní... kostí a morku (srov. Hb 4,12).

Svatý František znal dobře námahu hlásání pravdy slovem a životem.

Po nás, jeho dětech, vyžaduje ještě dnes heroickou odvahu proměňujícího pokání, které, protože je náročné ve své radikalitě, ale zajisté radostné v nesrovnatelném daru setkání s Bohem, který se nechává nalézt tím, kdo má zraněné srdce.

MODLEME SE:

Prosíme Tě, ó přesvatý,
který ses podrobil bolesti;
Ty, který jsi život a naše osvobození,
shlédni z výše a pohlédni
na všechny ty, co vkládají svou důvěru v Tebe.
Pane, osvoboď náš život
od každé nouze a úzkosti;
ved' nás všechny ve víře v pravdu
na přímluvu
Panny Marie, Matky Boží.
Zachraň své stádo
a ty, co žijí ve světě:
zachraň je všechny, Ty, který ses pro nás
stal člověkem, přičemž jsi zůstal neproměnný,
jediný přítel lidí.

(Romano il Melode)